

1930 ÁPRILIS

ERDÉSZETI LAPOK

LXIX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1930. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Tallózás az erdőgazdaság berkeiben

A tavaszi mezőgazdasági kiállításon vendégül látta a magyar kormány Giacomo Acerbó báró olasz földművelésügyi és erdészeti minisztert, aki az OMGE-ben nagyobb előadásban ismertette az olasz kormányzatnak e téren kifejtett működését.

Egyesületünk — sajnálatára — semmi értesítést nem kapott az előadásról s így e tekintetben a lapok tudósítására vagyunk utalva.

Az itt közöltek a „8 Órai Ujság“ részletes tudósításából vesszük.

A közlemény első része, amelynek a tudósító „Intenzív mezőgazdaság“ címet ad, néhány bevezető sor után a következőket tartalmazza:

„Az ember a mindennapi küzdelemben földet keresett a maga tevékenysége és szükségleteinek kielégítése céljára s ezért fejszével, tűzzel és legeltetéssel feláldozta az erdőt, amelyben kezdett ellenséget látni.

Az erdő így átadja helyét a legelőnek és az irracionális földművelésnek, a talajnak minden alkalmas eszközzel való védelme nélkül.

A földszükséglet végül is kockára tette volna a társadalmi békét, ha a hegyvidék problémáját nem oldották volna meg a maga egészében.

A fascizmus meg akarta oldani a kérdést, tehát *a régi axióma helyébe, hogy az erdő szükséges rossz, felállította azt az elvet, hogy az erdő a gazdasági környezetnek harmonikus tényezője és megtagadva az ember és az erdő közötti hars jogosultságát, a viaskodó felek együttműködésének szükségességét hirdette az elérendő közös nagy cél érdekében.*

A megértés ilyen alapvető irányelvei mellett és nem az ellentétek végsőkig való fokozásának szellemében promulgáltatott 1923-ban az erdei törvény.

Mindenekelőtt igyekeztünk elérni a talaj stabilitását, konzerválását és az erdők szaporítását stb.“

A második rész címe „A községi erdők adminisztrálása.“ amelynek nagyobb részét a következőkben adjuk:

„Buzdító eszközökkel, mint prémiumok és adóelengedések, igyekeztünk rekonstruálni az erdőt, azokon a területeken, amelyek nemesebb művelésre nem voltak használhatók.

Különös jelentőséget kapott az új törvényben a községek és társadalmi egyesületek erdőinek adminisztrálása.

Az állam igyekezett a maga erdőtulajdonát kiterjeszteni, javítani és annak hozamát növelni, nemcsak azért, hogy a magántulajdonosoknak azzal példát nyújtson, hanem azért is, hogy célravezetően hozzájárulhasson az általános fapiac igényeinek kielégítéséhez és hogy tekintélyes fakészletet tartalékolhasson az esetleges rendkívüli szükségleteknek fedezésére.

Követve a fascizmus által inaugurált azt az egyik adminisztrációs jogi axiómát, hogy *az állam legfőbb funkciója a magánosok akciójának buzdításában és fegyelmezésében áll, nem pedig annak helyébe lépni, vagy azt megzavarni, a törvény széleskörűen intézkedik, hogy az erdősítés terveiben és azok megvalósításában a magánosok akár egyedül, akár konzorciumokban tömörülve, helyettesíthessék az államot, amely irányítja, ellenőrzi őket és a legkülönbözőbb formában segítségükre van.*

Az erdei törvény mélyrehatóan intézkedik a patakok és vízfolyások rendezése tekintetében, az államra hárítva eme feladatot és annak költségeit.

És ezeken a pontokon a helyreállított erdőt nem lehet többé más művelési területté átalakítani, sőt annak kihasználása csakis a különleges előírások betartása mellett történhetik, amely előírások esetről-esetre, a helyzetnek megfelelően állapíttatnak meg.

A Duce elméjében született meg a Nemzeti Erdészeti Milícia gondolata is.

A Milícia jelenleg 349 tisztből és 4500 főnyi altisztből és légnégyesből áll, de ez a létszám nem bizonyul elégségesnek, mert már is szükségessé válik annak kibővítése.

A Milícia tevékenysége az utóbbi két év alatt 180 millió lírát felemésztő erdősítésben és hegyi patak szabályozásban, 9500 hektár területnyi kopár területnek befásításában és 2000 hektárnyi megrongált erdőnek helyreállításában jutott kifejezésre.

A földjavítóprogram kiterjed olyan területekre is, amelyek eredetileg nem követeltek hidraulikus beavatkozást.

Ilyen módon az erdők, legelők és hegyi termőföldek megjavításával ezek is alkotó részévé válnak az integrális földjavítás programjának.

Az integrális talajjavításra vonatkozó legújabb törvény, amely elnevezését a kormány elnöke, Benito Mussolini nevééről kapta, mert azt ő maga kezdeményezte, rendelkezésre bocsátja azokat az anyagi eszközöket, amelyekkel fokozatosan és szervesen megvalósítható ez a hatalmas terv.

Sajátságos játék a véletlennek, hogy a nevezett kormánylap ugyanazon a lapon ismerteti a magyar földművelésügyi minisztérium költségvetését.

Mivel az egész ismertetésben erdőgazdaságról szó nincs, azt a részt emelem ki belőle, amiben a lap a költségvetést méltatja.

„A költségvetésből az állapítható meg, hogy a földművelésügyi miniszter különösen nagy súlyt vet állatállományunk fejlesztésére, tejgyűjtő- és feldolgozótelepek létesítésének előmozdítására, a hazai lótenyésztés fejlesztésére, a szőlő termelésének és a bor értékesítésének, valamint a mezőgazdasági termények és termékek külföldi értékesítésének előmozdítására. Ezért az e

célok szolgálatára előirányzott összegeket, ahol lehetett, emelte, de sehhol sem csökkentette.“

A továbbiakban azután beszámol az ismertetés az állat- és baromfitenyésztés és export, a lótenyésztés, az állategészségügy, a vízügyszolgálat, a kertészet, a gazdasági háziipar céljaira fordítandó összegekről.

Végül megemlíti, hogy a mutatkozó megtakarítást részint a személyzeti kiadásoknál sikerült elérni, részint azzal, „hogy néhány nem feltétlenül szükséges beruházást jobb időkre halasztottak“.

Úgy látszik, hogy az erdőgazdasági programmban az utolsó mondatban van, legalább erre enged következtetni a költségvetés előadójának a bizottságban tett kijelentése, hogy az Alföld fásítására 15 évre előirányzott 1 és fél millió pengőből alig egyharmadrész szerepel az idei költségvetésben.

*

Úgy érezzük, hogy nekünk, akik csak egy célt, a magyar erdőgazdaság szekerének a kátyuból való kiemelését tűztük magunk elé, nem lehet épen szó nélkül elmennünk ezek mellett a jelenségek mellett.

A tapintatos olasz miniszter nem beszélt előadásában a „gabonahadjárról“, amellyel a mi legjelentékenyebb exportcikkünkben a saját behozatalukat egycsapásra 80 százalékkal csökkentették le, mert gondolhatta, hogy bennünket ez nem fog kellemesen érinteni. Pedig megtörténhetik, hogy rövidesen az állattenyésztésünk, tojás-, tej- és bortelemelésünk is ugyanabban a „kedvező“ helyzetben lesz a német, holland, dán, svájci és olasz termeléssel szemben, nem is szólva az utódállamokról és Amerikáról.

Rámutatott azonban egy közös fájdalomunkra, a fahiányra.

Nézzük csak a kérdést egy kissé a két ország szempontjából.

Olaszországban ez évezredes kérdés.

Árpádházi királyaink évszázadokon át a tengerpartért harcoltak a velencésekkel; a tenger királynőjét azonban nem a kópárdalmát partok vonzották, de az akkor még erdős Karszt-

vidék kivezető útja. Mert a lagunák palotasorainak cölöpjei, a büszke gályák anyaga az árbócig és evezőig ezekből az erdőkből került ki.

Talán ez az évezredek hiány eredményezte azt, hogy építőiparuk mindenütt iprakodott a fát kiszorítani, ami annál könnyebben ment, mert kövük van bőven s a legjobb kő- és cementmunkások tán ma is tőlük kerülnek ki.

Tüzelés szempontjából is kevésbé fontos a fa náluk, mint nálunk.

Igaz, szenük még kevesebb van, mint nekünk; de a háztartásban a tüzelést jórészt feleslegessé teszi maga az éghajlat, az ipari tüzelést pedig mind nagyobbmértékben pótolják „fehér szén“-nel, amiben szerencsés hegyrendszerük következtében eléggé bővelkednek.

Ennek dacára, vagy talán éppen azért, mert tudják, mit jelent az erdő a vízierők szempontjából is, egy csapásra csinálják meg az erdőgazdaság terén nemcsak a törvényt, de a megfelelő végrehajtást is.

Talán kevésbé agrárállam Olaszország, mint mi s mégis külön törvénnyel gondoskodik az ezekre a célokra szükséges fedezetről, a „Duce“ nevének nimbuszába burkolja ezt a törvényt, hogy a változó kormányzati irányzatok se merjék annak rendelkezéseit megbolygatni.

Az egész programmon egy gondolat vonul végig: állami támogatás, prémium, adóelengedés, ingyen tanács, ingyen adminisztráció a magángazdaságnak; viszont a terheknek — mint vízszabályozás, kopárfásítás, rossz állományok megjavítása, készletek gyűjtése — áthárítása az államra, amely éppen a tartalékok gyűjtése érdekében erdőtulajdonát is kiterjeszteni igyekszik.

Két év alatt 5000 embert állít az erdőgazdaság szolgálatába s ma már kijelenti, hogy ez is kevés.

Két év alatt 54 millió pengőt áldoz erre a célra s külön törvényt hoz arra, hogy a fedezet erre a célra mindig rendelkezésre álljon.

S mit vár ettől a politikától?

Idézzük újból a 8 Órai Újságot!

„A mi hegyeinknek erős és egészséges lakosságnak kell megélhetést nyújtaniok, annak a lakosságnak, amelyet az ország inkább a maga határai között akar megőrizni, mintsem hogy más nemzetek kihasználásának engedje át azt.

Ezt a demokratikus célt és a nemzet összes erőinek kihasználását célozzák a fascista kormány intézkedései.

Országunk határain belül 41 millió főnyi lakosságát jóval túlhaladó nagyobb népességét alkalmas befogadni és ellátni.“

Eddig az olasz földművelésügyi és erdészeti programm.

Nézzük meg kissé a miénket!

A fakérdés nálunk is sok évszázados.

Irott okmányaink vannak róla, hogy a debreceniek már a török időkben egész Szolnokig jártak az erődítéseikhez szükséges fát beszerezni — a basa engedélyével!

Már III. Károly és Mária Terézia tábornokai panaszkodnak, hogy a töröktől visszavett részeken nincs fa, elpusztulnak a cölöpsáncok.

Nem egészen újkeletű az a panasz sem, hogy az alföldi gazda elégeti a szalmát, a trágyát, hogy a futóhomok, a por meglepí a lakott helyeket; gyenge a termés, sok a tüdővész! Csapadék nincs, harmat nincs!

Vízügyi szempontból? Idézem azt, amit legutóbb az egyesületben a magyar vízügyek mai atyamestere, Viczián Ede mondott Luntz kollégánk felolvasása után.

Bármily tökéletes is a mi vízszabályozási munkánk, ha nem halad vele párhuzamosan, sőt nála gyorsabb tempóban a mellékvizek forrásvidékeinek erdősítése, mindig el kell készülnünk arra, hogy egy szokatlan esőzés minden védekezésünket hiábavalóvá teszi.

S a munkásviszonyok?

Szeretném tudni, hány ezer sommás és kubikos áll télen munka és kenyér nélkül!

Vajjon mit jelentene pár százezer holddal több erdő ezeknek a téli foglalkoztatása tekintetében? Pedig van ennyi futóhomokunk, kopár és ma hasznavehetetlen területünk, amiből rövidesen erdőt lehetne csinálni — munkával!

Fabehozatalunkról nem is beszélek, mert abba — úgy látszik — már belenyugszunk, hogy e címen évi 130—150 milliót adjunk a külföldnek.

Én azt hiszem, sokkal jobb volna nekünk, ha mindjárt évtizedes munka árán is, elérni azt, hogy azt a 130—150 milliót ne adjuk a külföldnek.

Ez a behozatali tétel olyan, amit mi egyáltalán nem tudunk mással, mint a belföldi termelés fokozásával megszüntetni; viszont aki ismeri a magyar viszonyokat, annak el kell ismernie, hogy a termelésnek ezt a fokozását feltétlen bizonyossággal el lehet érni, de csak következetes, céltudatos munkával és szívszótartással.

A múlt év folyamán mutattunk rá — igazgatóválasztmányi határozat alapján, — hogy erdészeti adminisztrációnk már ma sem képes feladatát ellátni, mert az egy egyénre háramló feladatok az emberi teljesítőképesség határát meghaladják és fizikai időhiány miatt is lehetetlen feladat elé állítják a tisztviselőket.

A költségvetés megadja rá a választ, mert a *szakemberek* számát az egész tárcá keretén belül csak az erdészetnél apasztják, másutt sehol. Sőt más ágazatoknál van egy-két létszámszaporítás is.

A múltévi költségvetés méltatásakor hangoztattuk, mennyire aránytalan még az aránylag gyengén dotált mezőgazdasági kísérletügyi intézmények dotációjával szemben is az erdészeti kísérletügyi évi 8000 (Nyolcezer) pengős javadalmazása. Külön felterjesztéssel is éltünk ebben a kérdésben. Az eredmény az, hogy ezt a 8000 pengőt ugyan meghagyták, de törölték az eddig tankönyvek és folyóiratok támogatására előirányzott 6000 pengőt. Tehát tankönyv, szakfolyóirat felesleges!

Lehetne tovább folytatni, de talán elég a tényekből ennyi!

*

Úgy látjuk, hogy a párhuzam a két ország erdőgazdasági politikája között csak egy következtetésre vezethet.

A mi erdőgazdasági politikánkban valahol hiba van!

Az erdőgazdaság ma már nem egészen az a „néma gyerek“, aki volt, mert minden alkalmommal felemeli a szavát, keresi a nyilvánosságot!

A hibának tehát az állami gépezetben kell lennie!

Nem a mi hivatásunk keresni azt, hogy az állam mammuth-gépezetében hol van a hiba.

Egy kis gondolkodás után minden illetékes tényezőnek rá kell jönnie, hogy itt a jelent súlyos, felelősségteljes kötelezettség terheli a jövővel szemben!

Nem lehet már a nem ismeréssel sem védekezni, mert mint eddig is— minden alkalommal felemeljük szavunkat és keresni fogjuk a még nagyobb nyilvánosságot.

Mert ez a mi kötelességünk!

Kötelességünk mindaddig, amíg megszűnik a Pató Pál úr „Ejh! ráérünk arra még!”-je s felébred . . . a lelkiismeret!

*

Minden kommentár nélkül ideiktatunk egy skálát.

Az Alföld fásítására 3 éve egymillió pengő, 2 éve 530 ezer pengő, tavaly 400 ezer pengő szerepelt a költségvetésben, az új költségvetésben előirányzott összeg 310 ezer pengő.

Annak idején a legnagyobb örömmel regisztráltuk a 15 évre, évi 1 és fél millióval előirányzott programot, abban a reményben, hogy ez az igazán közérdekű akció csak fejlődhetik.

Ma azt a benyomást teszi ránk, mint az égő kazal. Égig lebegő láng, kis idő múlva hamvadó zsarátnok s egy óra múlva már a pernyét is elsöpörte a szél a szérüről.

Szóval szalmaláng!

*

Úgy tudjuk, hogy az eddig napidíj mellett alkalmazott fiatal erdőmérnökgeneráció egy részét „hitel hiányában“ szélnek engedik.

Idézzünk néhány képet a multból.

Emlékezzünk fiatal emberekre, akik az őszirózsás „forradalom“ idején a maguk kezdeményezéséből teremtettek rendet a régi magyar bányavárosban és környékén; akik néhány kilométerrel a „megszálló hatalmak“ orra előtt fegyveres kísérettel mentették el az alma mater kincseit; akik a nyugatmagyarországi harcokban fiatal életüket vitték vásárra; akiknek igen jelentős részük volt abban, hogy a „civitas fidelissima“ mienk maradt.

Látjuk a közel jövőt, amikor a menekülések folytán ma aránytalanul magas számmal képviselt középkorú generáció kődöl, amikor az új erdőtörvény által okozott munkahalmaz elintézésére gyakorlott fiatalságra lesz szükség, amikor a fejlődő gazdasági élet új feladatok elé állítja a kormányzatot s amikor kapkodva fogják a szétszóródottakat összeszedni. Ha még lehet!

*

Azt hisszük, ezeken a kérdéseken lehet gondolkozni.

Bíró Zoltán.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

**az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának
Budapesten az egyesület székházában 1930. évi február hó
18-án, 19-én és folytatólagosan 22-én tartott üléséről**

Megjelentek: gróf Hadik János elnök, Térfi Béla alelnök, Ajtay Sándor, gróf Andrassy Sándor, Balogh Ernő, Béky Albert, Beyer Jenő, Bund Károly, Erdőssy Bódog, Fekete Zoltán, Földváry Miksa, Fröhlich Brunó, id. Gaul Károly, Gyarmathy Mózes, dr. Hammersberg Géza, Hinfner György, Huszár Tibor, báró Inkey Pál, Kallivoda Andor, gróf Károlyi Gyula, Karsai Károly, gróf Keglevich Gyula, Kovács Gábor, Kozma István, id. Mailáth József gróf, Mihalovics Sándor, Nagy László, Onczay László, Osztroluczky Miklós, Papp Béla, örgróf Pallavicini Alfonz Károly, dr. Papp-Szász Tamás, Péch Kálmán, Pfeiffer Gyula, Ráduly János, Rimler Pál, Rónai György, Róth Gyula, Schmidt Károly, Sipos Antal, gróf Széchenyi Aladár, Takách Zsigmond, gróf Teleky József, Véssey Ferenc, Véssei Mihály, Vuk Gyula, Zügn Nándor választmányi tagok, Fabricius Endre az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőjében, gróf Hoyos Miksa és dr. Marchall Ferenc az Országos Mezőgazdasági Kamara képviselőjében, továbbá Bogár Pál, Horváth Miklós, Riedl Gyula és Wittenberg Géza rendes tagok, valamint Bíró Zoltán ügyvezető és Lengyel Sándor segédtitkár.

Távolmaradásukat kimentették: Borhy György, Ivanich Ferenc, Kiss Ferenc, gróf Zelenski Róbert.

Gróf Hadik János elnök: Üdvözlöm a megjelenteket és az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának a mai napra kiűzött ülését megnyitom.